

PEVEC

GLASILO PEVSKE ZVEZE

IZHAJA KOT MESEČNIK V DVOJNIH STEVILKAH IN VELJA ZA CELO LETO
Z GLASBENO PRILOGO VRED 30 DIN, ZA ITALIJO 18 LIR, ZA AVSTRIJO 40.000
KRON, ZA AMERIKO 1 DOLAR

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO: MIKLOŠIČEVA CESTA 7

VSEBINA.

Članki:

A. Dolinar: Dr. Fr. Kimovec.

M. Bajuk: Nekaj pevskega imenstva.

Vestnik P. Z.:

Listnica uredništva. — Iz seje art. odseka. — Iz odborove seje. — Uprava.

Naši zbori:

Glasbeni prosv. večer v Tržiču. — Pevski zbor „Prosvetnega društva“ v Rajhenburgu. — Pevski krožek „Vič-Glince“.

Nove skladbe:

St. Premrl: Preludiji in kadence. — Al. Mav. C. M.: Božični šopek Jezusu. — Zbori. — M. Bajuk: Slovenske nar. pesmi, IV. zvezek. (Ponatis.)

Iz glasbenih listov:

„Cecilija“. — „Cerkveni glasbenik“. — „Jugoslavenski Muzičar“. — Naš čolnič.

Razne vesti:

Ign. Hladnik šestdesetletnik. — „Tamburaš“.

Glasbene priloge:

1. Fr. Ferjančič: Vzdihljaji slepega. (Po Klinarjevem napevu prirejena za mešan zbor in bas-solo.)
2. Karlo Adamič: Kadar pridem v tvoje vas — mešan zbor.
3. Emil Adamič: April — mešan zbor.

SPOROČILO UPRAVE.

To številko smo poslali vsem naročnikom, ki so poravnali naročnino za l. 1925. Kdor iz kateregakoli vzroka lista ne želi več prejemati, naj številko takoj vrne.

Po priloženi položnici naj cenj. naročniki takoj nakažejo naročnino za l. 1926. „Pevce“ se mora vzdrževati z itak malo naročnino, zato moramo brezpogojno zahtevati, da cenj. naročniki takoj pošljejo dotični znesek, vsaj deloma, ako jim res ni mogoče utrpeti cele vsote naenkrat. Višina naročnine je navedena na ovitku lista pod naslovom.

Za inozemce je najbolj pripravno, ako pošljejo naročnino v priporočenem pismu na upravo. Za Korošce je priložena položnica (avstrijska, za Jugosl. knjigarno v Ljubljani).

Naročniki naj nam vsako spremembo v naslovu takoj naznaniijo, da ne bo zmešnjav in nepotrebnih pritožb. Isto velja za naročnike, v kojih naslovu se nahaja morda kaka napaka.

Prihodnja številka: 3.-4. izide še pred Vel. nočjo.

Ne pozabite, da se nahaja uprava in uredništvo v prostorih Prosvetne zveze v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 7.

Peletnica Pevske zveze

bo dne 18 aprila t. l. v Ljubljani s slavnostnim koncertom.

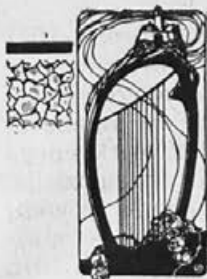
Zvonove

iz jeklene litine z lepo donečim in močnim glasom izdeluje

**Kranjska industrijska družba
na Jesenicah**

Posamezni zvonovi, dvo-, tro- in četvero-zvonila, harmonično ali melodično uglašena, v teži 150—6000 kg.

Zvonovi se prevzamejo po preizkušnji v tovarni. — Reference pri družbi na vpogled. — Cene izredno ugodne. — Zahtevajte ponudbo. — Družba je dobavila že preko 2000 zvonov.

DR. FR. KIMOVEC.

A. Dolinar.

Kar nekam težavno je pisati o posameznih pojavih in osebnostih našega novejšega glasbenega razvoja, in sicer radi tega, ker nimamo še nobene glasbene povestnice, ki bi prav sistematično motrila prve muzikalne začetke in potem zasledovala njih zunanji in še bolj njih notranji idejni razvoj. Šele na podlagi takih predpogojev bi se človek svobodneje gibal v svojih sodbah in v celotnem spoznanju, ker bi vse današnje stanje gledal v vzročni logični zvezi s prejšnjim, kot nujen rezultat preteklih dob, ki bi bile že jasno očrtane.

To mi prihaja na misel, ko prijemam za pero, da bi nekoliko naslikal pomen Kimovčeve osebnosti v glasbenem oziru; zlasti novejše cerkveno-glasbeno razdobje nosi pečat tudi njegovega dela v vseh mnogovrstnih glasbenih panogah, posebno še v skladateljski. Rojen je 21. septembra 1878. leta v Glinjah, v cerkljanski župniji, na Gorenjskem, iz povsem pevske družine: mati, 4 tete in vse sestre so bile cerkvene pevke. Ljudsko šolo je obiskoval sprva v Zalogu, nato v Cerkljah, kjer je tedaj služboval skladatelj Vavken, ki je malega šolarčka sprejel v svoj zbor, in v Kranju, gimnazijo v Ljubljani, kjer je leta 1898. napravil zrelostni izpit (maturo) z odličnim uspehom. Kot gojenec Alojzijevišča je imel priliko učiti se glasovirja vsak teden so imeli nekaj pouka pri Foersterju. V 7. in 8. šoli je bil v Alojzevišču organist; pričel se je v teh letih privatno učiti harmonije in poskušal tudi skladati. Iz onih časov datira nekaj svetnih pesmi in latinska maša na čast sv. Jožefu (moški zbor), ki so jo prvič peli l. 1898, za god tedanjemu vodji dr. Jos. Lesarju. Nadaljnja pot ga je vodila v ljubljansko bogoslovje in je bil l. 1902. posvečen v mašnika, nakar je odšel na prvo službeno mesto kot kaplan na Bled (od 1902 do 1905). Sam je sestavil precejšen zbor, ki je štel do 40 pevcev; obenem je pri nabavi orgel imel odločilno besedo, da je nova cerkev dobila tudi prvovrsten instrument. Od 1905 do 1906 je kaplanoval v Predosljah pri Kranju, od tam se je preselil v Ljubljano v Alojzijevišče, kjer je vršil službo prefekta do l. 1909. Rektor zavoda je bil tedaj sedanji škof lavantinski Dr. Karlin. Srečno naključje je nanese, da je mogel nekaj let ostati v inozemstvu, in sicer v najbolj važnih evropskih kulturnih središčih. Od

1909 do 1911 je študiral v Rimu kot kaplan v Animi in napravil 1911 doktorat iz bogoslovja (*magna cum laude*) na „Angeliku“ in zraven še skušnjo iz starokrščanske umetnosti. Do l. 1913. je študiral na cerkvenoglasbenem oddelku dunajske akademije za glasbo in dramatično umetnost, in z odliko napravil izpit kot organist, dirigent in učitelj cerkvenega petja; v l. 1913/4 je hospitiral še na nekaterih oddelkih (kompozicija, govorilna tehnika, glasovne vežbe). Za časa dunajskega bivanja je vodil pevski zbor slov. izobr. društva „Straža“. Po dovršenih študijah je služboval do l. 1916 pri stolni cerkvi kot kaplan in stolni vikar in bil l. 1916 imenovan kanonikom stolnega ljubljanskega kapitla. V Ljubljani je seveda polno poslov čakalo nanj: v orglarski šoli je pričel učiti orgle, orglarstvo (*Orgelkunde*), koral, harmonijo, pevovodstvo, glasovne vežbe (*Stimmbildung*), pri slovesnih mašah je dirigiral na stolnem koru, enako sta si tudi pri vseh koncertih Cecilijinega društva s Premrlom vse delo razdelila, pri čemer je Kimovec vedno obdržal dirigentski pult. Prav priljubil se mu je pouk dijakov v petju v Marijanišču: vsako leto pride nov material v zavod, stopnjema in polagoma, brez vsake naglice, se jemlje tvarina in učitelj si ravno pri pouku začetnikov pridobi kako važno izkušnjo. Ko se je po končani vojni vihri ustanovila „Pevska zveza“ je bil izvoljen predsednikom, obenem pa postal urednik književne in glasbene priloge „Pevca“. Vsled preobilnih poslov je odložil predsestvo pevskega društva „Ljubljana“, postal pa po Bajukovem odhodu dirigent „Ljubljane“. V tej funkciji deluje pri društvu še danes. Ves čas je bil tudi neumorni sotrudnik raznovrstnih glasbenih listov, pisec muzikalnih poročil, ocen itd. kot bomo še pozneje omenili! Kot se že razbere iz teh vrstic, je bila njegova delavnost prav živahna in vsestranska; prav to je bilo vzrok, da ga je vsled preobilice poslov že itak zrahljano zdravje večkrat opomnilo, naj pri obilni delavnosti ne pozabi svojega zdravja. Vendar njegova priljubljena gorenjska letovišča so ga kmalu ozdravila in povzročila, da je zaplula v njem zopet ona živahnost in dovtipnost, ki je lastna poštemu gorenjskemu fantu s krivci za klobukom.

Kratek pregled njegovih skladb:

A. Cerkevne skladbe.

1. Missa in hon. S. Joseph. Za moški zbor.
2. Requiem. Za 1 glas in orgle.
3. Šmarnice.
4. Missa in hon. SS. Cordis Jesu. Za mešani zbor, orgle in orkester (instrum. Weiß.)
5. Štiri božične pesmi (izšle v Cerkv. Glasbeniku).
6. Missa in hon. s. Caeciliae. Mešani zbor.
7. Deset Tantum ergo. Za mešani zbor in orgle.
8. Zbirka: Srce Jezusovo vse hvale najbolj vredno. Mešani zbor.
9. Staroslovenska maša. Za mešani zbor, orgle in orkester.
10. Pred Bogom, 14 mašnih pesmi. Za mešani zbor, deloma z orglami.
11. Tri velike Marijanske antifone. Za mešani zbor in orgle. (Premila Mati Zveličarjeva, Cerkv. Gl. 1925, Zdrava o nebes Kraljica, Cerkv. Gl. 1924, Raduj se Kraljica nebeška, Cerkv. Gl. 1919.)

V rokopisu hrani skladatelj sledeče, že ponovno pete skladbe:

1. 12 Tantumergo. Za mešani zbor z orglami.
2. Missa pastoralis brevissima. Za mešani zbor, orgle in orkester.
3. Oče naš in 10 obhajilnih pesmi. Za mešani zbor, deloma z orglami.

4. Prazniške antifone cerkvene molitve ob praznikih iz „Cerkv. molitv.“
5. Tebe Boga hvalimo. Za mešani zbor in orgle oziroma orkester.

Poleg tega več gradualov, svetniških, Marijinih in mašnih pesmi, izišlih večinoma v Cerkv. Glasbeniku od l. 1899. dalje.

Svetnih skladb nima toliko kot cerkvenih. Nekaj jih je priobčenih v „Novih akordih“, v publikacijah „Glasbene Matice“ in v „Peveu.“

Poleg tega so še izdaje harmoniziranega korala izšle v C. Gl.

1. Introitus et communiones (skupno s Premrlom.)
2. Asperges me et Vidi aquam.
3. Requiem.
4. Češčena bodi Kraljica! izšla tudi v Premrlovi Cerkveni pesmarici.

Kot je iz pregleda razvidno, je Kimovec v prvi vrsti cerkven skladatelj in je radi tega tudi vokalna glasba njegovo glavno torišče. Že pri površnem pogledu njegovih del dobiš vtis, da so prav skrbno in natančno izdelana. Skladbe iz preddunajske dobe se prav jasno ločijo od njegovih poznejših del, vendar ona kontrapunktična samostojnost posameznih glasov, ona izredna bujnost in živahnost njegovega stavka živi že v prvih njegovih proizvodih nekam latentno, in ravno študij na dunajski akademiji je onim skritim silam šele odprl pravo pot, pokazal pravo smer in jim tako pomagal do pravega razmaha in življenja. Izraževalna moč Kimovčevega sloga leži v vodoravni liniji, vse glasovne individualnosti se porajajo in nastopajo popolnoma samostojno, skratka, njegov slog je polifonski. V glavnih razvojnih točkah pri glavnem stavkovem poudarku, se vse posamezne glasovne niti združijo v skupno vrv, ta je podkrepljena s primerno harmonsko tvorbo, ki brez ozira ali je akordna harmonija bolj ali manj nova ali vsakdanja — ravno radi tega tako učinkuje, ker je nastala kot rezultat vseh samostojno in dosledno se razvijajočih glasov. V tem tiči tista skrivnost, zakaj gotove harmonije včasih na inštrumentu sijajno učinkujejo, v zboru, pri živih glasovih pa kar nekam obledé in oslabé, ker se ne morejo smatrati kot organičen del tiste celote, ampak so kar brez vsake nujnosti tja zanešene. In to moremo pri Kimovčevih delih pogosto opazovati, da v svojih harmonijah ni nič kaj posebno nov, včasih prav skoro šablonski, toda tista kontrapunktična samoraslost vdihne sicer navadnim harmonijam vidno novost in privlačnost. Ravno ta znak pa dela Kimovca našim zborom nekoliko nepristopnega, ker je dosedanja produkcija na cerkvenoglasbenem polju stala le bolj pod egido harmonskega sloga; in ko je pri nekem koncertu v stolnici nastopil K. bolj s svojevrstnimi deli, je bila kritika kar nekam pavšalno odklonilna, češ, da so ta dela naši miselnosti preveč tuja in nevšečna.

Odtod pa tudi prihaja, da so njegove skladbe prav učinkovite, da čutiš včasih plastično, kot bi se nevidni barveni veletoki razgrinjali po vsemirju, čeprav se na prvi pogled zdi stvar prav skromna in pohlevna.

Izrazitost kakega domisleka je večkrat podčrtana z zanimivo modulacijo, da se zdi, kot bi žareča solčna luč prodrla nenadno iz oblakov v jasno dneva. Vsa ta izraževalna sredstva: harmonija, modulacija, razne alteracije so mu le sredstva, da jih porablja kot barve, kjerkoli mu narekuje notranje čuvstvovanje. Zato K. po pravici imenujemo modernega skladatelja, ker moderni slog zida na melodičnih, ritmičnih arhitektonskih pridobitvah preteklosti, zlasti še XVI. stoletja, in s pomočjo napredka novejših tehničnih sredstev (harmonika) more novejšemu čuvstvovanju dati čimbolj pravi, adekvaten izraz.

In ravno polifonski slog 16. stol. se pozna pri K. ne samo v vodstvu glasov, ampak tudi sicer. V svojih zborih zna kaj lepo pogoditi kontra-

stiranje s pomočjo raznih skupin: na eni strani moški, na drugi ženski zbor in potem zopet oba skupaj, ali sopran in tenor na eni, alt in bas na drugi strani itd. Ravno Gallus je po takih skupinskih nasprotjih dosegel izredne učinke. Prav dobro je kritik zadnjega novinarskega koncerta ocenil njegov zbor „Po smrti“: „Prvi del stilno do neke mere nalikuje plastični a capella glasbi XVI. stoletja, toda v čisto moderni analogiji.“

V melodični liniji se pozna K. koralni vpliv, kar se da sicer težko povedati, pa zato tem bolje občutiti. Koralne melodije so bile zmiraj bogata zakladnica za vse ustvarjajoče skladatelje, katerih notranji sluh je znal tem, lahko bi rekli, asketičnim lepotam na pravi način prisluhni. Kdor se zna v to morje melodij vživeti, se nekako nehoti napije one izrazne moči, ki tukaj notri klije in bije. In ravno v tej točki je našel na dunajskem cerkv. glasbenem oddelku dobrega mentorja v profesorju Springerju, ki je bil v stari Avstriji ravno v tem vprašanju najbolj podkovan, ne samo v teoretičnem oziru, ampak še bolj v praktičnem, saj so vse njegove večje cerkvene skladbe (Missa: Resurrexi, Lauda Sion, Simfonija z glavno temo po „tonus peregrinus“) vzrasle neposredno na koralni njivi.

V njegovih svetnih skladbah, zlasti iz zadnjega časa, se pa prav zelo očituje vpliv narodne pesmi. V koliko se je že prej, morda takoj izza mlada, zanimal za te vrste narodno blago, mi ni znano, toda ravno „Pevčeva“ priloga kaže Kimovca kot zelo pridnega in obenem spretnega nabiralca jugoslovanskih narodnih popevk. Prav posebno se je zanimal za Prekmurje.

Tudi drugi izvirni zbori v „Pevcu“ (Jaz bi rad rdečih rož, Ti boš pa doma ostala) nosijo v sebi nekaj, kar je lastno le narodni popevki. Sploh jo pa včasih rad malo po „fantovsko“ zavije tudi v cerkvenih skladbah, kar bi se moglo pripisovati le njenemu vplivu.

Tudi v drugih muzikalnih panogah je dosegel K. prav lepe uspehe, bodisi kot glasbeni poročevalec, kritik ali tudi kot pisec razprav bolj znanstvenega značaja. Že pred vojno in med njo je bil večinoma „Slovenčev“ poročevalec v glasbenih zadevah, od l. 1921. pa njegov stalni referent! Ocene je pisal tudi za „Cerkv. Glasb.“, „Dom in svet“, „Pevca“. Članke raznovrstne glasbene vsebine je pisal, poleg zgoraj imenovanih, še v „Bogoljuba“, „Vzajemnost“, „Škof. list“. V njih je obdeloval koral, ljudsko petje, zvonove, narodno pesem in nje vire, orgle, počela sodobne glasbe, življenje raznih glasbenikov in drugo. Pri poročilih in ocenah je imel navadno prav srečno roko; trdno je poudarjal glavno umetniško normo, pod katero se delo, oz. izvajanje ne sme spustiti, če hoče poim umetnosti še zase reklamirati, vendar vedno je upošteval mero dosegljivega v danih predpogojih in razmerah. In tudi tedaj, kadar je „glasbeno ljudstvo“ med seboj zašlo v prepire, ki so bili bolj osebnega značaja, je K. navadno zavzel „zlato srednjo pot“. Prožnost njegovega peresa, bogastvo njegove izraževalne moči in bogata zakladnica izrazov izvirajo iz njegovega leposlovnega znanja. Njegovih prevodov ni nemalo.

Pod privzetim imenom Franca Poljanca je prevedel iz španščine Colorovo: „Kraljico mučenico“, 1920 iz ruščine Solovjova „Kratko povest o antikristu“ in nekaj narodnih pripovedk Tolstoja; iz angleščine Caggardov „Prstan kraljice iz Sabe“, sedaj je ravno zaposlen s prevodom Bensonove: „S kakšno pravico“. Iz nemščine Federerjevi povesti: „Sisto e Sesto“ in „Patria“ (1918).

Nadejamo se, da mu bosta „Pevska Zveza“ in „Pevec“ ostala tudi še zanaprej vedno pri sreči in da bosta eden kot drugi tudi v bodoče deležna darov njegovega uma in njegovega srca.

S koncem vojne je nastala pri nas nova doba narodnega življenja. Na vseh poljih je začelo gibanje za narodno osvobodjenje. Ni nas našla nova doba nepripravljenih. Neizmerno je bilo že storjenega dela. Vendar smo bili ponekod prej zoženi in stisnjeni, po vojni pa so se nam razširila pljuča in razmaknile meje: na vseh koncih in krajih so vrveli delavci, da izpopolnijo in dovrše začeto delo in razorjejo brazde tam, kjer je ležala še nedotaknjena ledina. Kaj vse niso lepega naredili takoj v začetku naši vrli železničarji! Iztrebili so veršibarje, veksalne i. dr. nelepo šaro in jo nadomestili z lepimi slovenskimi izrazi. Občudovanja vredno je, kar je do danes storila na tem polju že naša tehnika in slovenski obrt. Le mi pevci smo ostali neokretni pri starem, le mi se držimo trdovratno starih skrpucal, kakor bi bili ž njimi zrasli, tolažeč se morda z mednarodnostjo glasbe. Zadnji čas je že, da se tudi mi zgahnemo. Treba je, da tudi mi pevci govorimo med seboj po slovensko vsaj tam, kjer je to mogoče; zadnji čas je, da naši pevovodje in učitelji petja po javnih in zasebnih glasbenih šolah začno govoriti z učenci v šoli in med seboj slovenski: učenci jih bodo lažje razumeli in bolj spoštovali, ker ne bodo kazali svoje neokretnosti s tem, da bodo posamne izraze opisovali in slednjič kronali z nemškim ali laškim izrazom, kot bi slovenščina ne mogla povedati vsega, česar je našim pevcem potreba.

Ko sem bil prevzel pred leti od odbora Pevske zveze težko nalogo, da spišem Pevsko šolo,² sem storil to v prvi vrsti zato, da pomagam s slovensko pevsko šolo iztrebiti iz naše srede vse grde tujke, ki ne pomenijo za nas nič, so težke za učenca in kvarijo naš jezik.

Razločujemo dve vrsti tujk: Besede so prišle k nam iz tujih jezikov v istem pomenu, kot so v rabi doma. Take izposojene besede so večkrat prišle s predmeti k nam, ali pa smo jih prevzeli v pravem pomenu in so zgodovinskega pomena, n. pr. stenografija, matematika, koncert, orkester, opera i. dr. Takim besedam ne gre boj v prvi vrsti. Boriti pa se moramo proti takim tujkam in jih za vsako ceno zapoditi preko meje, ki ne pomenijo pri nas več tega, kar je njih prvotni pomen, ali pa so grde prestave prvotnih izrazov. To so: tempo, križec, udar, razveznik i. dr. Tem moramo napovedati najostrejši boj, te moramo iztrebiti iz naših šol in društev. Naš jezik je prebogat, da bi si moral izposojati take spake, ki jih mora šele po svoje preobleči in jim šele odmeriti njih pomen. Kdor danes tega še ne razume, ni vreden, da prestopi šolski prag kot učitelj ali pa stopi pred slovenske pevce s taktirko. Če pa kdo to nevredno vrši, kaže svojo revščino, ne revščino našega jezika.

Novi izrazi so tvorjeni po jezikovnih pravilih na podlagi pravega pomena, so torej pravilni in nazorni. Oprimimo se jih vsi!

* * *

Brzina za tempo. Tempo je lat. izvora in pomeni čas (tempus). Včasih sem slišal „časomer“, to je nemški „Zeitmaß“. Beseda ne pomeni tega, kar hoče reči tempo. V glasbi pomeni beseda „tempo“ točno to, kar razumemo v mehaniki pod brzino, torej brzino, s katero, ali v kateri se pesem giblje. Izrazi „a tempo, tempo I.“ pomenijo kot sprva ali kot začetkom, kot uvodoma, ali kakor že hočete. To bo vsakdo razumel, tu-

¹ Terminologija.

² Izdala jo je Pevska zveza v založništvu Jugosl. knjigarne v Ljubljani l. 1922.

jega „tempa“ se mora človek naučiti. Mesto tega bi lahko postavili poljubno tujo besedo, rekli bi, da pomeni brzino, učenec bi to verjel in si zapomnil. Ves ta trud si prihranimo s slovensko „brzino“, ki jo pozna učenec že iz fizike, železničarji in mnogi drugi pa že iz svoje službe. Prav nečedno se glasi stavek¹: otroci salutirajo v tempu, ki ga ... Pa tale množina: pesem se giblje v različnih „tempih“.

Gröbming² piše nekterikrat hitrost, sicer pa le „tempo“. Hitrost je pozitivna brzina in odreče, ako je brzina majhna, ali če je ni nič. Brzina pa pomeni kretanje, (gibanje ali premikanje) v vsakršni količini, je lahko tudi enaka ničli, ali je celo negativna.

Celinka: Noto štirih mahov sem imenoval celinko; Gröbming, ki se je v splošnem zelo hvalevredno oprijel novih slovenskih izrazov, je sprejel tudi celinko. Hrastova piše celotinka. Celinka je slovnično prav, celotinka ne. Celinka je tvorjena neposredno iz cel, (prim. kosmat, kosmatinka; bel, belinka [hruška], dol, dolin, dolinka i. dr.). Celotinka je pa zloženo najprej iz samostalnika cel-ota, ki znači svojstvo, kot toplota, lepota itd. Iz tega je nastal svojilni pridevnik celotin, ki znači, da je nekaj v lasti celote (primeri: sestrin, materin!). Iz tega svojilnega pridevnika šele je izvajan samostalni s končnico -ka. Ta način zlaganja je neroden in postane vsled nakupičenja tolikih pritiklin vsebinsko nejasen. Dalje je pri celinki merodajna tudi sličnost polovinke. Končnica je -inka (-ka pomeni pomanjševalni izraz).

Kozina³ piše cela nota, točno po nemškem „ganze Note“.

Črtovje: Note pišemo na pet črt. Skupino gora zovemo gorovje, skupino grmov grmovje, torej skupino črt črtovje. Izraz je pisal že Gerbič, Gröbming piše dosledno črtovje, Hrastova včasih črtovje, včasih pa po „Notensistemu“ tudi še notni sistem, Kozina piše note na sporednice. Srbi pravijo črtni sistem, kar se mi tudi ne zdi vzorno.

Dih: Za respiracijo se mi zdi dovolj jasno in pravilno reči dih. To je črtica, znak, kjer naj hitro vdahnemo. Respiracija je tuja, sicer pravilno rabljena beseda, dih je pa krajši in domač, pove jasno vsaj to, kar tujka.

Držaj: mesto corone, ki pomeni v lat. venec; laško tudi fermata.

Kako naj razložim in zvežem pevcu pojmi „venec“ pa „držaj“? Znamenje podaljša noto ali pavzo poljubno, pevec mora mah zdržati, zato je držaj pravilno.

Dihanje. Porazdelil sem ga na tri dele: a) plitvo, b) srednje, c) globoko ali polno, ker ti izrazi popolnoma jasno označujejo bistvo dihanja. Vsakdo ve, kaj je plitvo in kaj globoko. Hrastova ima za a) auxiliarno (zasilno) ali klavikularno (po nemških strokovnih knjigah). Prvo pride od lat. auxilium — pomoč, ne pa sila, torej udari po strani namesto prav, drugo pride pa zopet od lat. clavis — ključ, sklepna kost, ki veže vrat in rame. To moram pevcu najprej vse razložiti, potem bo šele malo zvedel, kaj je to, zapomnil si pa izraza ne bo izlepa. Naši šolarji in pevci nimajo vsi dovršene gimnazije z latinščino in medicinskih študij. Zato je gotovo „plitvo dihanje“ najboljši izraz. Za b) piše Hrastova „stransko“, z razlago, ker se širijo pljuča na vse strani. Po tej razlagi bi ga mogli imenovati k večjemu „vsestransko“ dihanje. „Stransko“ stoji nasproti le „glavnemu“. Tega izraza pa Hrastova nima, torej visi „stranski“ sam v zraku. Zato se mi zdi pač pravilnejše „srednje“, ker je

¹ Hrastova: Pevska šola.

² Nauk o glasbeni teoriji.

³ Pevska šola.

v istini sredi med plitvim in globokim. Za c) ima Hrastova „dihanje s preponsko mreno“. Mrena je sploh odveč, pa tudi dihanje s prepono utegne zbuditi pri tem ali onem pevcu pozornost, kako da diha s prepono in ne — s pljuči. Najenostavnejša je razdelba v plitvo, srednje in globoko dihanje. To je pravilno, je popolnoma jasno in razumljivo tudi preprostem pevcu in ne nasprotuje znanstvu (fiziologiji).

Istozvočnost (enharmoničnost): Kozina ima enakozvočnost, Gröbming in Hrastova istozvočnost poleg enharmoničnosti. Ta grški izraz je našemu človeku, tudi marsikateremu izobražencu, neznan, istozvočen pa vsakdo razume: Enak tudi ne pomeni v slovenščini vedno isti, temveč večkrat po pomenu le povsem podoben. Enharmoničen ton je pa isti, dasi ga pišemo lahko različno (cis-des).

Glasilka: Beseda ni moja, temveč jo ima že dr. Breznik v svoji priznani slov. slovnici. To je ona raza med glasotvornicama, ki propušča zračni tok iz pljuč. Hrastova tega izraza v tem pomenu ne omenja, pač pa ga rabi napačno za glasotvornici. To netočnost slišimo med našimi glasbeniki na vsak korak, tudi čitaš jo lahko v strokovnem listu.

Glasotvornici(e): sta kožici v jabolku, ki se ob zračnem toku treseta in z zrakom tvorita glas, zato je ta izraz — tudi že pri Brezniku — gotovo pravilen in označuje sam na sebi delo označenega predmeta. Njegova zamenjava z glasilko sega za 4 desetletja nazaj, ko so rekli glasilki še po domače „štimrice“, glasotvornicam pa glasilke.

Končaj je dvojna črta, navadno — drobna in debela —, ki jo stavimo na sklepu daljše periode ali na koncu pesmi. Beseda je povsem pravilna, napravljena po vprašaju, klicaju i. dr., ki so vsi že znani. Kozina piše konec. Konec je nemški „Schluß“, končaj pa Schlußzeichen, znamenje za konec.

Lestvica: ital. scala (iz lat.) je sicer zelo razširjen, ki pa ga vendar, mislim, prav lahko zamenjamo z lestvico, izraz je tudi pri Hrvatih v navadi. Prešel je precej dosledno v šolo Hrastove, Kozina je ohranil samo „scalo“, kolikor jo sploh omenja, Gröbming pa ima še oboje.

Lih utegne biti manj znana beseda. Je staroslovenskega izvora in pomeni nepar, oziroma eden več, ali izven vrste. Prvotna vrsta je šla v parih, v sodih številih 2, 4, 6. Kar ni v tem številu, torej ne v ravni ali premi črti, je liho. Izraz mi je svetoval dr. Breznik in čisto gotovo zasluzi, da se ga oprimemo. Poznamo že iz osnovne šole liha števila. Nasproti mu stoji tujka (grška) kromatičen. (Grški se pravi hroma barva.) O zgodovini tega izraza niso vsi edini; eni ga izvajajo od pobarvanih tipk, drugi od barvano pisanih not. Bodi že tako ali tako, meni se zdi silno nesmiselno, da vlačimo tako šaro še dalje s seboj. Tudi o tem izrazu velja vse, kar sem rekel o „tempo“ i. dr. tujkah. Lihi znaki so torej vsi oni, ki značijo lihe tone. lihi toni so pa vsi oni, ki ne leže v redni vrsti torej... Tudi liha lestvica je popolnoma pravilno rečeno, ker ne obsega samo navadnih stopenj, ki spadajo k naravni vrsti (diatonični lestvici), temveč tudi vse vmesne stopnje. Izraz je na prvi pogled tuj, bliže poglej, pa srečaš v njem starega Slovenca!

Mah za udar, Zakaj? Pri taktiranju navadno ne udarjamo, temveč v istini le mahamo z roko. Mahati se pravi: gibati roko sem in tja prosto po zraku, ne da bi hotel kaj udariti. Udarjati pa pomeni položiti roko z mahom na kak predmet. Razloček je torej jasen in upravičenost maha tudi. Pa kljub temu ne gre tako lahko. Prevzeli smo iz nemškega Schlag udar in sedaj ne moremo od njega. Kozina ima za mah, „za-“ mora proč, ker bi pomenilo le en mah, reči pa hočemo, da mahamo večkrat,

trajno. Gröbming ima i mah i udar. Hrastova pa trdovratno takt samo udarja (Takt schlagen). Pri tem je tudi ne moti protislovje, da je „drugi poudar nepoudarjen“.

Obenem naj tu omenim tudi dobe takta. Zdi se mi, da je doba slabo rečeno, bolje je del, ali še bolje mah. Pač bi pisal samo o dvodelnih, tro- in večdelnih taktih, mesto dvodobnih itd. Tudi poudarjena, ali težka in lahka doba ni dobro, bolje poudarjen in nepoudarjen mah.

Medčrtje: to so ona mesta za note, ki leže med sporednicami črtovja. Kozina pravi vmesni prostori, kar je zelo neokretno; Gröbming se je oprijel dosledno medčrtja. Hrastova pa vidi tam praznino. Imamo Slovenci lepe besede: Medvode, Medgorje, medmašen, medklopje, medglasje)¹⁾, zakaj ne bi torej rekli medčrtje?

Mena za mutacijo. Mena je pravilna in povsem jasna, že zelo stara slovenska beseda, ki popolnoma jasno znači to, kar razumemo pod mutacijo (lat.). Izraz mutacija zadene samo pevca, torej ni pojem tako važnega mednarodnega pomena, da bi ga ne smeli zamenjati z menom. Pri izrazih, ki jih nujno uporabljamo pri instrumentalni glasbi, smemo in moramo biti popustljivi, pri teh pevskih pa ne.

Menjaj: znamenje pri ponavljanju $\overline{\text{I.}} \overline{\text{II.}}$ (prima, secunda volta). Ko pojemo prvokrat, pojemo takte (note) pod $\overline{\text{I.}}$, ko pa ponavljamo, pa menjamo mesto pod $\overline{\text{I.}}$ z onim pod $\overline{\text{II.}}$.

Naglas: akcent. Nekterikrat pišemo naglas in poudar narobe. Naglas ima vsaka beseda, izvzemši nekatere naslonice, poudar ima pa navadno le ena beseda v stavku. V glasbi pa razumemo pod poudarom prvi mah za taktnico, mah navzdol. Naglas torej v slovnicu, v glasbo pa poudar.

Nehaj: pavza. Nisem brezpogojno proti pavzi. Beseda je grška in stoji na pravem mestu, v pravem pomenu. Vendar bi predlagal za pevski pouk slovenski nehaj. Nehanje stoji v nasprotju z dejanjem. Kadar nič ne pojem, sem v stanju nehanja, zato se mi zdi izraz nehaj prav izvrstna zamena za pavzo. Gröbming se je izraza deloma oprijel. Kozina ima premor, kar ni dobro. Kaj pa, če stoji v začetku, ali na koncu, potem vendar ni premor, temveč (koncem) k večjemu odmor (srbski: odmor.)

Nižaj: v hrvatski ponizilica. Čemu bi vlekli s seboj nepravilni „be“, ki rabi vsak hip pojasnil, vodi v dvoumje in ne pomeni slednjič nič, pomena se moramo še le priučiti. Nižaj pove učencu vse. Kozina ima znižaj. Z ni pravilen, ker je glagol znižati dovršnik, izpeljava pa se mora izvršiti iz nedovršnika — nižati. Gröbming je nižaj sprejel dosledno, Hrastova pozna še tudi „znižbo.“

Note glej sekirice!

Polovinka: Kozina piše polovična nota (po nem. halbe Note), Hrastova — nota polovinka. Polovinka je zložena kot osminka, četrtinka itd. iz debela polu. Pol je staro deblo iz u-sklanje in krepí končni u v zloženkah v ov, torej polov-inka. (Prim. celinka iz cel).

Ponavljaj: repetitio. Kozina pravi oklepaj in ponovilno znamenje, v kazalu celo ponovitev. Oklepaj znači pri nas vse kaj drugega nego ponavljaj, torej ime ni dobro. Ponovilno znamenje je neokretno, ponovitev je pa abstrakten pojem, ki pomeni dejanje, ne pa znak.

(Koniec prihodnjič.)

¹⁾ Pomeni točno lat. intervallum, nerodno je le to, ker je medglasje skupinsko (množinsko ime)

Listnica uredništva. Artistični odsek je v svoji zadnji seji sklenil, da mora „Pevca“ na vsak način ostati pri življenju: če naj torej ostane, je nujno, da gre njegova pot vedno navzgor in ne navzdol. Urednik ima najboljšo voljo in bo od svoje strani vse storil, da se „Pevcu“ omogoči ravna pot. V članku „Naši načrti“ (I. letnik št. 1-2.) je njegova naloga jasno in izčrpno očrtana, treba je torej le njene udeležitve. Obračamo se zato do vseh dosedanjih sotrudnikov, da ostanejo listu še nadalje zvesti in kličejo novih k sodelovanju. Skladb je še precej na razpolago, ki pridejo po možnosti vse na vrsto; kar se pa književne priloge tiče, je pa uredništvo zaenkrat brez vsake snovi in vendar je ta priloga namenjena v prvi vrsti praktičnemu pouku. Manjka zlasti poročil o delovanju posameznih pevskega odsekov, kar priča, da ni nobenega stika med odseki in njihovim glasilom. Vsakdanja časopisna poročila govore, da pevskega prireditelja ne manjka, a odkod to, da „Pevca“ o tem nič ne zve. Dobrodošli vsi članki, ki razpravljajo o slovenski glasbeni preteklosti v obliki raznih glasbenih spominov ali bolj z zgodovinskega stališča. Sicer pa kaže spis „Ob petletnici“ v zadnjem „Pevcu“ o čem se je pisalo v zadnjih letnikih in v tem pravcu bo šlo delo dalje. Dolžnost vsakega pevca pa je, da je sam naročnik lista in da ga širi povsod, kjerkoli najde kaj smisla za pevsko umetnost. Vse skladbe in dopisi naj se pošiljajo na naslov: Pevska zveza, Miklošičeva cesta 7, Ljubljana.

Iz seje art. odseka: 1) Ker odide Dolinar še za nekaj časa na Dunaj, prevzame uredništvo „Pevca“ prof. Bajuk. 2) V Kamniku se bo vršil prvi tečaj za organiste in pevovodje, in sicer 10. in 11. februarja. Povabimo tudi vse one inteligente, ki jim je pri srcu skrb za lepo svetno in cerkveno petje. Stanovanja bodo na razpolago brezplačna, za hrano mora skrbeti vsakdo sam, oziroma za svoje pevovodje društva, za organiste cerkvena predstojništva. Skupna hrana bo zelo po ceni. Začetek tečaja bo v sredo 10. febr. ob 10. dop. v Društvenem domu, konec pa v sredo opoldne. Predavali bodo: Ant. Dolinar, M. Bajuk, St. Premrl, Iv. Primožič. Na vrsti bodo predavanja o naši pevski organizaciji, o novejši svetni in cerkveni glasbeni literaturi, o glasbeni estetiki, o slov fonetiki, o pevovodstvu, pevskem pouku in vežbanju glasu. Na večer bo praktična pevska vaja, zjutraj sv. maša s petjem. Pozivamo vsa društva in cerkvena predstojništva, naj pošljejo svoje pevovodje in organiste k tečaju. Vabimo vas, vse pevovodje in organiste, da se tečaja gotovo udeležite. Tedaj boste imeli priliko govoriti

tudi o svojih stanovskih zadevah prav odkrito med seboj. P. Z. stoji na strani Vaših pravičnih teženj in jih hoče po svojih močeh na pristojnih mestih podpirati. Vabimo k tečaju tudi vse one, ki se za naše petje in njega pokret zanimajo in želite pri prenovitvi naše zgradbe sodelovati. Na svidenje v Kamniku!

Podobne tečaje bomo priredili po možnosti še drugod. Kjer bi to želeli, sporočite naši pisarni: Miklošičeva cesta 7 ali pa zvez. pevov. prof. M. Bajuku, Cesta na Rožnik 29.

Iz odboroze seje. Poročilo art. odseka o tečaju v Kamniku odobreno. Prihodnji tečaj naj se vrši na Gorenjskem: v Kranju ali Radovljici, ali v obeh krajih, kakor bi kazale razmere. Sklenjenih je bilo še nekaj sklepov internega značaja.

Uprava prosi, da bi cenjeni naročniki kmalu poravnali naročnino, ker nam zadrževanje v tem oziru povzroča neizmerne težave in škodo. Priloge tiskamo v inozemstvu. Če bi jih tiskali tu, morda celo litografirali, kakor nam nekateri svetujejo, ne bi dobili zbori niti polovico tega, kar dobe. Vse tehtamo in preizkušamo, kako bi mogli nuditi več, boljšega in cenejšega. Naročnina ostane za tuzemstvo ravnotako tudi letos samo 30 Din, dasi s tem komaj komaj krijemo samo tiskarno. Toda gonilna moč nam je idealizem, ki nam nalaga težke dolžnosti, da priiskujemo vse drugo delo zastoni, ali pa krijemo stroške kako drugače. Prosimo, blagovolite to upoštevati in nas podpirati: „Pevca“ bi se rad izpopolnil in dvignil. To mu more omogočiti le veliko število (plačujočih) naročnikov. Zato ne moremo nikomur več pošiljati „Pevca“, kdor ga ne plača. Pridobite nam novih naročnikov! Ne sme biti zbora, ne društva brez „Pevca“. Idealno bi bilo in prav, ko bi bili naročeni vsi pevci zbora skupno. Koliko dela bi prihranili pevovodji! Letos bo glasbena vsebina zelo pestra, polna krajših, dobro pevnih, jedratih pesmi. Vse bodo prišle prav vsem. 30 dinarjev znesne na mesec 2 Din in 50 par ali vsake 3 dni 1 K. Pevci, preudarite to!

Ovitki za pesmarico (priloge) I. 1925. niso bili za zadnjo številko še gotovi, zato jih dobe stari naročniki s to številko.

Pesmarica 1926 je na razpolago samo v nekaj sto izvodih. Ker je prišlo več naročil vnaprej, pozivamo vse one, ki jo kanijo naročiti, naj jo naroče čimprej. Pri naročilih nad 10 izvodov znaša popust 2:50 Din za izvod (15 Din — 12:50 Din)

V zalogi imamo še nekaj pesmaric I. do IV. letnika. Priporočamo jih društvom in pevovodjem. Držite se pri sestavi sporedov „Pevca“, ki ima toliko lepih uporabnih pesmic!

Uprava kupi nekaj popolnih letnikov I. in II. „Pevca“. Kdor bi ga hotel prodati, prosimo, naj nam javi svoj naslov in ceno!

1) Podrobna navodila smo poslali vsem društvom, zborom in župnijam.

NAŠI ZBORI

Glasbeni prosv. večer je priredilo 9. XI. 1925 prosv. društvo sv. Jožefa v Trzinu. Prosvetni večeri imajo sploh v prvi vrsti poučen namen, kar je na programu veselih in zabavnih točk, so le bolj „ad captandam benevolentiam“ (da ljudjeraje poučene stvari poslušajo). In kje je potrebe dandanes bolj poduka in tolmačenja kot ravno v umetnosti. Umetniška produkcija dandanes raste, sloji se menjavajo in ne pridemo do nobene edinstvenosti, ki bi bila na mestu. Zato kličemo po zblizanju med narodom in med ustvarjajočimi umetniki. Prosvetni večeri po družini morejo v tem oziru marsikaj doprinesti. Sama predavanja ne zadostujejo; treba je žive lepote, ki za to navduši, kar tvori vsebina predavanja. Drugič smo že priredili tak večer in zmeraj je našel dovoljen odziv. Najprej je bilo par besedi izgovorjenih o pomenu glasbene umetnosti, zatem je pa g. konservatorist Močan zapel naslednje pesmi s spremlj. klavirja: 1.) Vilhar: Prvi cjetlov, 2.) Ipavec: V spominsko knjigo, 3.) Adamič: Molitev, 4.) Dolinar: Pogled v nedolžno oko, 5.) Savin: Predsmrtnica, 6.) Lajovic: Zacvela je roža, 7.) Mirk: Pravijo ljudje, 8.) Škrjanc: Počitek pod goro Vmes so bili na vrsti Premrlovi dvogl. zbori: Pojdimospat, Jezus je majhen in Dolinarjev dvospev: Na vrtu.

Kot gledajo v skioptičnih slikah pokrajine, tako poslušajo tudi v pesmih drugovrstne skioptične slike. Poslušajo, premišlujejo, sklepejo in kakšno zrnice vendarle ostane. Poskusite še drugod.

Pevski zbor „Prosvetnega društva“ v Rajhenburgu. Dovolite, da v kratkih besedah podam poročilo o delovanju in življenju našega povski zbor od njegove ustanovitve 25. januarja 1925 do danes.

Nastopil je vsega trikrat, in sicer 22. marca mešan zbor 23 pevcev na skioptičnem predavanju s „Povsod Boga“ in St. Premrlovo „Dobrotno nam ohrani!“ Samostojen koncert je imel 19. aprila. Odpelo je 26 pevcev in pevk 15 točk samozavestno in v splošno zadovoljstvo. Kot skladatelj so bili v pesmih zastopani Premrl, Adamič, B. Ipavic, Laharnar in drugi. Nadalje je nastopil moški zbor 18 pevcev 27. 9. na orlovski akademiji s himno „Bratom Orlom!“, z Dovovo „Pojdam u rute“, pri koji je prevzela običajni baritonski solo sopranistinja Marica Avsenakova in ga odpela s finim občutkom na odru, zbor pa jo je spremljal za kulisami v nežnem pp, kar je napravilo na poslušalce jako blažilen vtis. Druga pesem je bila ta večer Maroltov „Soldaški boben“, kjer so imeli basi priliko pokazati, da se ne ustrašijo nižin. Končni kontrades-i so doneli polno in močno. Prvi tenorji so izredno prožni in zvonki, pri tem pa prilično krepki. Tudi srednji glasovi so dobro zastopani. V celem sta 2 prva tenorja, 4 drugi ten., 5 prvih in 7 drugih basov.

V nedeljo 11. oktobra je sodeloval naš moški zbor na „Koroškem dnevu“. Takrat

je nastopil v združenem zboru, v kojem so peli tudi drugi pevci, brez razlike strank. Pesmi so bile sledeče: Čej so tiste stezice, Gor čez izaro, Doberdob in Slovenec sem. Vodstvo zbora sem prevzel sam.

Sedaj zbor nekaj časa ne bo deloval, ker odidem v vojaško službovanje.

Bog živi!

Franjo Avsenak.

Pevski krožek „Vič-Glince“ je priredil v nedeljo 10. jan. samostojen pevski koncert pod vodstvom svojega pevovodje Pevčevega sotrudnika C. Kumarja. Nastopil je mešani in ženski zbor ter sopranistki in en baritonist v samostojnih točkah. Spored je bil zelo pester:

1. F. Gerbič: Slovanski brod. Moški zbor.
2. E. Adamič: Zrelo žilo.
3. I. Klemenčič: Oj, pogledjte ptičke.
4. St. Premrl: Z glasnim šumom s kora.
5. C. M. Kumar: Barčica.
6. I. Ocvirk: Ledene rože.
7. St. Premrl: Raj.

Mešani zbori.

8. F. S. Vilhar-Kalski: Mornar. Za bariton.
9. Dr. B. Ipavec: Ciganka Marija. Sopran.
10. P. H. Sattner: Ribiška. Za sopran.
11. St. Premrl: a) Pojdimospat.
b) Starček roma na goro.
c) Jezus je majhen.

Ženski zbori, s spremljevanjem klavirja.

12. I. N. pl. Zajc: Pesem slavčka. Iz opere Twardowski.
13. V. Vodopivec: Noč na Adriji.
14. M. Tomec: Majeva. Mešana zbora.

Izvajanje je bilo mestoma prav hvalevredno. Ženski zbori so bili najboljši: intonacija čista, izreka jasna, pravilna, glasovi lepo ubrani, zmerni, nič kolebanja, nič prehitavanja. Dekleta so dokazale dobro rutino. Soprani so se odlikovali s prožno višino, alti pa v višini z nežno skoro sopransko barvo, ki pa so segali tudi prav polno v tenorsko lego.

Ženskemu zboru se dobro prilagajajo tenorji, ki razodevajo mlade pevce, pa zadosti, pevskih zmognosti in dobre volje. Ostali so ves čas v primerni zmerni diskretnosti, ki je tenorjem tolikokrat manjka. Basi so pa skušali na vsak način pokazati svojo premoč. In če ni šlo z lepa, je moralo iti z grda. Basom svetujemo umerjenost, samozatajevanje, naj se drže strogo okvira, ki jim ga narekujejo ostali glasovi in pevovodja. Zdi se, da mu vračajo njegovo preobzirnost z brezobzirnostjo.

Zbor je močan krog 40 grl. poje v celoti prav dobro, disciplinirano, n ega lepota in moč je v rokah gibkih pevk.

Samospevi so sicer tudi uspeli, vendar opazujem delj časa, da v splošnem posamezni pevci, ki nimajo posebne šole ali posebnega daru za to, ali pa obojega, redkokdaj uspo, to še posebno po odrih, kjer ubijajo zvok

vsemogoči zastori in zavese, je na razpolago slab, razglašen instrument in morda sploh slabo akustična dvorana. Izkušnja mi narekuje nasvet: samospevov, karmoči malo.

Posebno me je razveselilo dejstvo, da je obsegal zborov spored vse polno del iz „Pevca“ (št. 3, 5, 6, 7, 13 in 14). Zboru zato čast, pevovodji hvalo! B.

NOVE SKLADBE

St. Premrl: Preludiji in kadence. Naj to nekoliko zakesnelo poročilo zopet opozori cerkveno glasbene kroge na novo bogato zbirko Premrlovih preludijev in kadenec, ki ne bodo samo sredstvo za poljubno, brezbržno sviranje med božjo službo, ampak bodo orglavca tudi osebno zamikale. Skladatelj je zbral petinsemdešest pestrih orgelskih zamislov, od malega nekajtaktnege stavka pa do razmeroma širokega preludija, cvetke najrazličnejše glasbene vsebine. Vse te skladbe odlikuje jasn slog in velika notranja sila, ki se javlja tu v melodični koncepciji, tam v ritmični živahnosti. Stopnjevanje in padanje jakosti in žive spremembe časovne mere mora obvladati, kdor hoče te skladbe izvajati v pravi luči. Glasbene šole bi jih mogle uspešno porabljati pri pouku glasbenega predavanja. Istemu namenu služijo dela tujih skladateljev, nepomembna in brezbarvna, ki jih najdeš po naših krajih vse polno, so vsled svoje nizke vrednosti in pomanjkanja vsakršne vsebine gotovo mnogo pripomogla do onega dolgočasnega, brezkrvnega orgljanja, ki ga žal čujemo le še prepogosto in ki je vse prej kot umetniško. V Premrlovih preludijih imajo pa orglavci na izbiro zdrave, čvrste, lepe skladbe, ki naj jih v svojo in splošnostjo dobro, takoj zamenjajo z okostenelimi in nerodovitnimi proizvodi tujine, ki gleda mnogokrat le na trgovski izkupiček, z umetnostjo pa nima nobenih vezi. Onim orglavcem pa, ki svirajo tudi ex improviso, naj pa služijo Premrlova zbirka za zgled, da se more v vsako obliko položiti zdrava vsebina. H. Svetel, Ljubljana, magistrat.

Al. Mav: C. M.: Božični šopek Jezusu. Pet prav lepih in pevnih božičnih pesmi, ki bodo našim zborom zelo dobro došle. O kakih

posebnih težkočah ni govora, če izvajamo nekaj krepko podčrtanih harmonskih tvorb, ki dobro učinkujejo. V orgelskem delu moti fraziranje, ki je potom lokov napačno povzročeno. Taktnice redno nikdar ne končujejo glasbene misli, ampak se njen konec in začetek izvrši večinoma sredi takta, tako da zadnji taktov mah spada že k novemu domisleku. Zlasti št. 2 je lep primer, kako se ne sme frazirati. D.

Zbori, mesečna revija za novo zborovsko glasbo z glasbeno književno prlogo. Urejuje Zorko Prelovec, izdaja in zalaga pevsko društvo „Ljubljanski Zvon“ v Ljubljani. Izšla je prva številka letošnjega letnika s sledečo vsebino: Glasbeni del: K. P. Manojlovič: Orli orle, moški zbor, E. Adamič: Za njo kot riba za vodo, moški zbor, I. Ocvirk: Jabuka, mešani zbor. Književna priloga: Uvodnik: slika dr. G. Kreka, Ant. Dolinar: Novi Akordi (1911—1914), Emil Adamič, Dr. S. Vurnik: Potrebe slov. glasbenega življenja v letu 1926, Ant. Dobronić: In hoc signo vinces!, S. Cerut: Dva učiteljska zbora in več glasbenih poročil. Naročnina znaša za državo SHS 40 Din, za Italijo 30 lir, za Ameriko poldrugi dolar. Naroča se revija na naslov Uprava „Zborov“ pevsko društvo Ljubljanski Zvon v Ljubljani. „Zbori“ naj bodo nekako nadaljevanje „Novih akordov“ za vokalne skladbe. Vendar bomo „Novih akordov“ še vedno pogrešali, ker bo naša instrumentalna glasba sicer popolnoma zastala. Kdo naj tu pomore? Glasbena Matica je „Akorde“ — obljubila, a jih ni.

M. Bajuk: Slovenske nar. pesmi, IV. zv. Ponatis. Jugoslov. knjigarna je ponatisnila že zdavnaj razprodane slov. nar. pesmi, ki so bile izšle l. 1912. v isti zalogi. Zbirko toplo priporočamo. Kratko oceno prihodnjč.

IZ GLASBENIH LISTOV

„Cecilija“. Leto 1926., št. 1. Neimenovani pisec v jedrnatem članku razpravlja o dosežanju pouku glasbe na učiteljskih in novjših odredbe — načrte v glasbenem pouku. Prav lepo poudarja važnost pouka klavirja in orgel (ali harmonija). Ker bo „Pevca“ o tem predmetu še govoril, danes na to samo opozarjamo. Rudolf Taelih (iz Karlovca) priobčuje pesem Novoletnico, ki jo je zapisal ob hrvatsko-belokranjski meji na Vivodinjci. „Koledniki“, ki tam še žive in varujejo stare šege ob nekaterih važnih praznikih, koledniki tam še varujejo tudi lepo narodno religiozno pesem. Pri nas bodo kmalu še te izginile, ki so se morda še tu pa tam ohrani-

nile, ker smo izgubili vse te narodne „obrede“. Kot nadaljevanje priobčenih „Ivanjskih pesmi“ v lanskem letniku je priobčil Drag. Plut zopet tako pesem iz Kamanja ob Kolpi. „Cecilija“ si bo pridobila posebnih zaslug za našo jugoslovansko narodno (ljudsko) glasbo s tem, da posveča ravno temu vprašanju toliko zanimanja in zbira krog sebe vse one, ki jim je na tem, da otmemo še, kar se da ofeti. Vestnemu raziskovalcu nar. glasbe, glasbenega čuta, pokreta narodne pesmi itd. bo vsaka varianta pesmi prav prišla. „Cecilija“ mu bo bogat zaklad.

Cerkveni glasbenik prinaša v 1. in 2. štev. letnika 1926 sledečo vsebino: Ferjančič: O

važnosti dinamike pri petju. St. Premrl: Nujno razmišljanje o naši cerkveni glasbi. Jobst: † Fr. Miglič, Kramar nadaljuje obširno poročilo, kako je nabiral nar. pesmi. Na članke g. Jarha v Jugosl. Muzičarju odgovarja gosp. Zdešar, preds. org. društva v Ljubljani. Slede različna glasbena poročila.

„Jugoslavenski Muzičar“ št. 11. Jarh iz Celja nadaljuje svoj članek o razmerah slov. organistov, ki smo ga omenili iz 10. št. J. M. že v naši zadnji številki lanskega letnika. Uvodoma graja dejstvo, da so sprejeti v org. šole včasih ljudje, ki niti popolnega posluha nimajo in s pomanjkljivo predizobrazbo in mení, da je ta pomanjkljiva splošna in strokovna izobrazba eden glavnih vzrokov, da si organist pozneje ne zna pomagati z odločnim nastopom. To je pa tudi glavna ovira trdni stanovski organizaciji. Dalje predlaga združitev obeh orglarskih šol (ljublanske in celjske) v eno, ki naj bi bila državna. Koncem pa se zaleti povsem brez potrebe v članka „C. Gl.“ 1. 1925., 2. in 12. štev., ki govorita o duhovnih vajah. Kakor sicer pozdravljamo pokret med našimi organisti i v stremljenju po izpopolnitvi izobrazbe, tako tudi po izboljšanju gmotnega položaja, moramo vendar odločno grajati take neokusne opazke. Kdor hoče organizirati, ta mora iskati niti, ki člane vežejo, iskati mora le onih vezi, ki so skupne vsem članom, ki jih družijo in spajajo v ono celoto, ki se hočejo vanjo združiti. Narobe pa dela oni, ki išče in vleče na dan stvari, ki člane ločijo. V tem oziru je delo g. Jarha destruktivno, podirajoče. Zato svetujemo malo več obzirnosti, ki bo marsikoga pridobila, nasprotno pa zaletavanje v versko stran posameznikov marsikoga odbila. V isti številki nadaljuje nekdo hrvatski pisani članek o organistih iz 11. štev. J. M., omenjen v „Pevcu“ št. 12. lanskega leta. Članek pozna razmere na Slovenskem in je bržkone sam v službi na Slovenskem. Tudi ta članek je iste vsebine kot prej omenjeni Jarhov in se konča s predlogi: 1. Takoj naj se uredi vprašanje pokojnine in preskrbi v bolezni. 2. Uredi

naj se stalna plača in odpravi bira, ki je le miloščina, vsaj po obliki. 3. Uredi naj se posredovanje službe (organistov) in pravni odnosi. Uredništvo obljublja, da bo odprlo svoje predale tovarišem organistom prav na široko in jih pozivlja, naj mu dopisujejo in objavljajo svoje predloge v „Muzičarju“.

„Marljivi“ toži o nedisciplini v naši operi in očita upravi neenako postopanje s člani orkestra in popustljivost pri tujcih.

V 1. štev. 1926 je pa odmerjenega slovenskim dopisom posebno veliko prostora. Poleg poziva iz uredništva organistom, naj se oklenejo društva muzičarjev in dopisujejo v njih list, je v tej številki daljši dopis o društvu učiteljev glasbe. Za tem sledi dolgo izčrpno S. Vurnikovo poročilo o glasbenem življenju v Sloveniji v letu 1925. Poročilo je prav zanimivo in omenja vse, prav vse glasbene pojme pri nas in ga je žal škoda za list, ki ga pri nas tako malo čitamo. Nekaj malih netočnosti (Ferjančič ni v Ljubljani, Gl. M. ima podružnico tudi v Ptuj) ne zmanjšuje članku vrednosti.

Prav zanimiv je Govekarjev članek o Benišku, ki je bil v Ljubljani skoro 16 let operni kapelnik, ki je vodil sam vse podrobne vaje zbora, solistov, orkestra, prepisoval vse note sam, izvečine brezplačno in je vzdržal vsled svoje izredne žilavosti in spretnosti našo opero na relativno prav ugledni višini, ki bi dobro prestala vsako primero z današnjo opero. Repertoar je bil zelo pester, zajet iz vse svetovne operne literature. Umrl je 10. sept. 1919 v Beogradu. Njegova družina živi v veliki bedi. „Jugosl. Muzičar“ je začel zbirati podporo za revno družino.

„Naš čolnec“. Znani goriški glasbenik V. Vodopivec nadaljuje v 1. št. 1926. letnika sestavek o zbirkah slovanskih narodnih pesmi, kjer našteva v velikih obrisih važnejše nabiralec nar. pesmi pri nas na jugu in na Ruskem. Prvi del tega članka je bil priobčen v 2. številki lanskega letnika.

Poleg tega je v številki nekaj nasvetov za izbiro pesmi pri skupnih prireditvah.

RAZNE VESTI

Naš sotrudnik, vodja cerkvene glasbe v dolenjski metropoli Ign. Hladnik je obhajal koncem 1925 svojo šestdesetletnico. Zajedno je poteklo 45. leto, odkar deluje kot organist, — nastopil je službo dopolnivši komaj 14. leto — in 40. leto njegovega skladateljskega delovanja. Dragemu sotrudniku, prav iskreno čestitamo k njegovim jubilejem, želeč mu še mnogo srečnih in čvrstih let!

„Tamburaš“. V Ljubljani bo začel, kakor smo izvedeli, izhajati list pod zgornjim imenom, ki bo v mesečnih sešitkih prinašal po 4 strani dolge partiture za tamburaške zборе.

Po možnosti bo imel list tudi kratke sestavke o tamburanju, teoretične razprave in praktična navodila. Prva številka izide že v februarju. Cena bo celemu letniku krog 100 Din. Da bo mogoče določiti število naklade, zbira naročila do konca februarja gospa Minka Modic, Kopitarjeva ulica št. 1 v Ljubljani. S tem listom bodo dobili naši tamburaši ono, česar so ves čas tako pogrešali. Ker Pevski zvezi ni bilo do sedaj mogoče ugoditi tej želji naših tamburaških zborov, pozdravljamo list in ga priporočamo.

Založnik: Pevska zveza (Blaž Poznič) v Ljubljani. — Urednik: Marko Bajuk, prof. v Ljubljani. — Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čec.